2024/2823

18.11.2024.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2024/2823

(2024. gada 23. oktobris)

par dizainparaugu tiesisko aizsardzību

(pārstrādāta redakcija)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ([1]),

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ([2]),

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 98/71/EK ([3]) jāizdara vairāki grozījumi. Skaidrības labad minētā direktīva būtu jāpārstrādā.

(2) Direktīva 98/71/EK saskaņoja dalībvalstu dizainparaugu materiālo tiesību normu galvenos noteikumus, kuri direktīvas pieņemšanas laikā tika uzskatīti par tādiem, kas vistiešāk ietekmē iekšējā tirgus darbību, kavējot preču brīvu apriti un pakalpojumu sniegšanas brīvību Savienībā.

(3) Dizainparaugu aizsardzība dalībvalstu nacionālajās tiesību normās pastāv līdztekus Savienības mērogā pieejamajai Eiropas Savienības dizainparaugu ("ES dizainparaugi") aizsardzībai, kas ir vienota pēc būtības un ir spēkā visā Savienībā, kā noteikts Padomes Regulā (EK) Nr. 6/2002 ([4]). Dizainparaugu aizsardzības sistēmu līdzāspastāvēšana un līdzsvars Savienības un valstu līmenī ir stūrakmens Savienības pieejā intelektuālā īpašuma aizsardzībai.

(4) Saskaņā ar 2015. gada 19. maija paziņojumu "Labāks regulējums labāku rezultātu sasniegšanai – ES programma" un apņemšanos regulāri pārskatīt Savienības politiku Komisija veica Savienības dizainparaugu aizsardzības sistēmu plašu izvērtēšanu, kas ietvēra visaptverošu ekonomisko un juridisko novērtējumu, kura pamatā bija vairāki pētījumi.

(5) Padome 2020. gada 10. novembra secinājumos par intelektuālā īpašuma politiku un par dizainparaugu sistēmas pārskatīšanu Savienībā aicināja Komisiju iesniegt priekšlikumus Regulas (EK) Nr. 6/2002 un Direktīvas 98/71/EK pārskatīšanai. Pārskatīšana tika prasīta, ņemot vērā nepieciešamību modernizēt rūpniecisko dizainparaugu sistēmas un padarīt dizainparaugu aizsardzību izdevīgāku individuāliem dizainparaugu autoriem un uzņēmumiem, jo īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). Jo īpaši tika prasīts minētajā pārskatīšanā izskatīt un apsvērt grozījumus, kuru mērķis ir atbalstīt un stiprināt savstarpēji papildinošas attiecības starp Savienības, nacionālajām un reģionālajām dizainparaugu aizsardzības sistēmām, un kurai ir jāietver turpmāki centieni mazināt jomas, kurās Savienībā pastāv dizainparaugu aizsardzības sistēmu atšķirības.

(6) Pamatojoties uz minētās izvērtēšanas galīgajiem rezultātiem, Komisija 2020. gada 25. novembra paziņojumā "ES inovāciju potenciāla maksimāla izmantošana. Rīcības plāns intelektuālā īpašuma jomā ES atveseļošanās un noturības atbalstam" paziņoja, ka pēc ES preču zīmju tiesību aktu sekmīgas reformas tā pārskatīs Savienības tiesību aktus par dizainparaugu aizsardzību, lai vienkāršotu sistēmu un padarītu to pieejamāku un efektīvāku, un lai atjauninātu tiesisko regulējumu, ņemot vērā norises saistībā ar jaunām tehnoloģijām tirgū.

([1]) OV C 184, 25.5.2023., 39. lpp.
([2]) Eiropas Parlamenta 2024. gada 14. marta nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2024. gada 10. oktobra lēmums.
([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 98/71/EK (1998. gada 13. oktobris) par dizainparaugu tiesisko aizsardzību (OV L 289, 28.10.1998., 28. lpp.).
([4]) Padomes Regula (EK) Nr. 6/2002 (2001. gada 12. decembris) par Kopienas dizainparaugiem (OV L 3, 5.1.2002., 1. lpp.).

(7) Eiropas Parlaments 2021. gada 11. novembra rezolūcijā "Rīcības plāns intelektuālā īpašuma jomā ES atveseļošanas un noturības atbalstam" ([5]) atzinīgi vērtēja Komisijas vēlmi modernizēt Savienības tiesību aktus par dizainparaugu aizsardzību, lai labāk atbalstītu pāreju uz digitālu, ilgtspējīgu un zaļu ekonomiku, aicināja Komisiju vēl vairāk saskaņot pieteikumu iesniegšanas un spēkā neesamības procedūras dalībvalstīs un ierosināja apsvērt Direktīvas 98/71/EK un Regulas (EK) Nr. 6/2002 saskaņošanu lielākas juridiskās noteiktības labad. Minētajā rezolūcijā Eiropas Parlaments arī norādīja, ka ES dizainparaugu aizsardzības sistēma būtu jāsaskaņo ar ES preču zīmju sistēmu, lai dizainparaugu turētājiem būtu iespējas nepieļaut to, ka Savienības muitas teritorijā tiek ievestas preces, kas pārkāpj dizainparaugu tiesības, un aicināja Komisiju ļaut zīmolu īpašniekiem apturēt to, ka ES teritoriju šķērso dizainparaugu viltojumi. Tas arī norādīja, ka kompleksu ražojumu remontam izmantoto rezerves daļu dizainparaugu aizsardzība ir tikai daļēji saskaņota un ka tas rada iekšējā tirgus sadrumstalotību un juridisko nenoteiktību.

(8) Komisijas veiktajā apspriešanā un izvērtēšanā tika konstatēts, ka, lai arī valstu tiesību akti iepriekš tika saskaņoti, joprojām ir jomas, kurās turpmāka saskaņošana varētu pozitīvi ietekmēt konkurētspēju un izaugsmi, jo īpaši tāpēc, ka saskaņošanas gadījumā MVU iegūtu lielāku piekļuvi dizainparaugu aizsardzības sistēmai.

(9) Lai nodrošinātu iekšējā tirgus labu darbību un attiecīgā gadījumā veicinātu dizainparaugu tiesību iegūšanu, administrēšanu un aizsardzību Savienībā nolūkā sekmēt uzņēmumu, jo īpaši MVU, izaugsmi un konkurētspēju Savienībā, vienlaikus pienācīgi ņemot vērā patērētāju intereses, ir jāpaplašina ar Direktīvu 98/71/EK panāktā tiesību aktu tuvināšana, attiecinot to arī uz citiem to dizainparaugu materiālo tiesību normu aspektiem, kuras reglamentē dizainparaugus, kas aizsargāti ar reģistrāciju, ievērojot Regulu (EK) Nr. 6/2002.

(10) Lai veicinātu dizainparaugu tiesību iegūšanu, administrēšanu un aizsardzību Savienībā, ir jātuvina arī procesuālie noteikumi. Tādēļ būtu jāsaskaņo daži galvenie procesuālie noteikumi dizainparaugu reģistrācijas jomā dalībvalstīs un ES dizainparaugu sistēmā. Attiecībā uz procedūrām, kuras reglamentē valstu tiesību akti, ir pietiekami noteikt vispārīgos principus, ļaujot dalībvalstīm paredzēt konkrētākus noteikumus.

(11) Šī direktīva neaizliedz dizainparaugiem piemērot tiesību aktus, kas paredz aizsardzību, kura nav piešķirta, dizainparaugu reģistrējot vai publicējot, piemēram, Savienības tiesību aktus, kas attiecas uz nereģistrētām dizainparauga tiesībām, vai Savienības vai valsts tiesību aktus, kas attiecas uz preču zīmēm, patentiem, funkcionāliem modeļiem, negodīgu konkurenci vai civiltiesisko atbildību.

(12) Svarīgi ieviest aizsardzības kumulācijas principu saskaņā ar īpašiem reģistrēto dizainparaugu aizsardzības un autortiesību aktiem, atbilstīgi kuram dizainparaugus, kas aizsargāti ar dizainparaugu tiesībām, būtu iespējams aizsargāt arī kā darbus, kas aizsargāti ar autortiesībām, ar nosacījumu, ka ir izpildītas autortiesību aktu prasības.

(13) Iekšējā tirgus mērķu sasniegšana prasa, lai reģistrētu dizainparauga tiesību iegūšanas nosacījumi būtu saskaņoti visās dalībvalstīs. Tālab ir jānosaka vienotas definīcijas jēdzieniem "dizainparaugs" un "ražojums", kuras ir skaidras, pārredzamas un tehnoloģiski mūsdienīgas un kurās ņemta vērā arī tādu jaunu dizainparaugu rašanās, kas nav realizēti fiziskā objektā. Attiecīgo ražojumu saraksts nav izsmeļošs, tāpēc ir lietderīgi nošķirt fiziskā objektā realizētus ražojumus, grafiski vizualizētus ražojumus un ražojumus, kas izpaužas kā tādu elementu telpisks salikums, ar kuriem iecerēts veidot iekšējo vai ārējo vidi. Šajā kontekstā būtu jāatzīst, ka animācijas, piemēram, kāda ražojuma iezīmju kustība vai pāreja, var veidot dizainparaugu izskatu, jo īpaši tādu dizainparaugu izskatu, kas nav realizēti fiziskā objektā. Turklāt vajadzīga vienota definīcija prasībām, kurām būtu jāatbilst reģistrētām dizainparauga tiesībām attiecībā uz novitāti un individuālu būtību.

(14) Lai atvieglotu preču brīvu apriti, principā ir jānodrošina, ka reģistrētas dizainparauga tiesības sniedz tiesību īpašniekam līdzvērtīgu aizsardzību visās dalībvalstīs.

(15) Reģistrējot dizainparaugu, tiesību īpašniekam tiek piešķirta aizsardzība attiecībā uz tām ražojuma dizainparauga iezīmēm, kas pilnībā vai daļēji ir redzamā veidā attēlotas šāda dizainparauga reģistrācijas pieteikumā un darītas pieejamas sabiedrībai, publicējot vai nodrošinot iespēju skatīt attiecīgo dosjē, kas saistīts ar pieteikumu.

(16) Lai dizainparaugu varētu aizsargāt, pietiek ar to, ka ražojuma dizainparauga iezīmes tiek redzamā veidā attēlotas reģistrācijas pieteikumā, un tām nav jābūt redzamām kādā konkrētā brīdī vai kādā konkrētā izmantošanas situācijā. Atkāpjoties no šā principa, aizsardzība nebūtu jāattiecina uz tām sastāvdaļām, kas parasti nav redzamas, kompleksu ražojumu lietojot, vai tām sastāvdaļas iezīmēm, kas nav redzamas, kad sastāvdaļa ir iemontēta, vai kuras pašas par

([5]) OV C 205, 20.5.2022., 26. lpp.

sevi neatbilstu prasībām attiecībā uz novitāti un individuālu būtību. Tāpēc tās kompleksa ražojuma sastāvdaļu dizainparauga iezīmes, uz kurām minēto iemeslu dēļ neattiecas aizsardzība, nebūtu jāņem vērā, novērtējot, vai citas dizainparauga iezīmes atbilst aizsardzības prasībām.

(17) Lai gan ražojumu norādei vajadzētu būt ietvertai dizainparauga reģistrācijas pieteikumā, tai nebūtu jāietekmē dizainparauga aizsardzības joma kā tāda. Ražojumu norādes kopā ar dizainparauga atveidojumu tomēr var izmantot, lai noteiktu tā ražojuma būtību, kurā dizainparaugs iekļauts vai kuram to paredzēts izmantot. Turklāt ražojumu norādes uzlabo dizainparaugu meklējamību rūpnieciskā īpašuma biroja uzturētajā dizainparaugu reģistrā un palielina reģistra pārredzamību un piekļūstamību. Tāpēc pirms reģistrācijas ražojumu norādēm ir jābūt precīzām, neradot nevajadzīgu slogu reģistrēta dizainparauga pieteikuma iesniedzējiem.

(18) Novērtējums, vai dizainparaugam ir individuāla būtība, būtu jāpamato ar to, vai informēta lietotāja vispārējais iespaids, kas radies, dizainparaugu apskatot, atšķiras no iespaida, kas minētajam lietotājam radies no jebkura cita dizainparauga, kurš ir daļa no jau esoša dizainparaugu kopuma; šajā novērtējumā būtu jāņem vērā tā ražojuma būtība, kuram dizainparaugs izmantots vai kurā tas ir iekļauts, un jo īpaši ņemot vērā ražošanas nozari, kurai tas piederīgs, un dizainparauga autora brīvības pakāpi, izveidojot dizainparaugu.

(19) Tehnoloģiskie jauninājumi nebūtu jākavē, piešķirot dizainparaugu aizsardzību dizainparaugiem, kuri sastāv tikai no iezīmēm vai iezīmju salikuma, ko diktē vienīgi tehniskā funkcija. Protams, no tā neizriet, ka dizainparaugam jābūt estētiskām īpašībām. Reģistrētas dizainparauga tiesības var pasludināt par spēkā neesošām, ja izskata iezīmju izvēli ir ietekmējusi tikai nepieciešamība attiecīgajam ražojumam pildīt kādu tehnisku funkciju, nevis kādi citi apsvērumi, it īpaši ar vizuālo aspektu saistīti apsvērumi.

(20) Līdzīgi, dažādu konstrukciju ražojumu savietojamība nebūtu jākavē, attiecinot aizsardzību uz mehānisku savienojumu dizainparaugiem.

(21) Modulāro ražojumu mehāniskie savienojumi tomēr var būt modulāro ražojumu novitātes svarīga sastāvdaļa un tiem var būt liela tirdzniecības vērtība, un tādēļ tiem būtu jādod tiesības uz aizsardzību.

(22) Dizainparauga tiesības nebūtu jāattiecina uz dizainparaugiem, kas ir pretrunā sabiedriskajai kārtībai vai pieņemtajiem morāles principiem. Šī direktīva nesaskaņo valstu sabiedriskās kārtības jēdzienus vai vispārpieņemtos morāles principus.

(23) Būtiski iekšējā tirgus vienmērīgai darbībai ir vienādot aizsardzības ilgumu, ko piešķir reģistrētas dizainparauga tiesības.

(24) Šī direktīva neskar konkurences noteikumu piemērošanu saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. un 102. pantu.

(25) Juridiskās noteiktības nolūkos šajā direktīvā būtu izsmeļoši jāuzskaita reģistrācijas atteikuma būtiskie pamati un reģistrētu dizainparauga tiesību spēkā neesamības būtiskie pamati visās dalībvalstīs.

(26) Lai novērstu tādu simbolu nepiedienīgu izmantošanu, kas nav uzskaitīti 6.ter pantā Konvencijā par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību, ko parakstīja Parīzē 1883. gada 20. martā ("Parīzes konvencija"), un kam dalībvalstī piemīt īpašs sabiedrisks nozīmīgums, dalībvalstīm tomēr vajadzētu būt brīvai izvēlei paredzēt konkrētus pamatus reģistrācijas atteikumam. Lai novērstu kultūras mantojumam piederīgu valstiski nozīmīgu elementu neatbilstīgu reģistrāciju un nelikumīgu piesavināšanos, dalībvalstīm vajadzētu arī būt brīvai izvēlei paredzēt īpašu pamatu reģistrācijas atteikumam un spēkā neesamībai. Šādi kultūras mantojuma elementi – kas aplūkoti 1972. gada 16. novembrī *UNESCO* Ģenerālajā konferencē pieņemtās Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību nozīmē vai, ciktāl tie veido nemateriālā kultūras mantojuma visredzamāko izpausmi, nozīmē, kas paredzēta *UNESCO* Ģenerālās konferences 32. sesijā 2003. gada 17. oktobrī pieņemtajā Konvencijā par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, – ietver, piemēram, pieminekļus vai ēku grupu, artefaktus, amatnieku izstrādājumus vai tērpus.

(27) Ņemot vērā trīsdimensiju drukāšanas tehnoloģiju aizvien plašāko ieviešanu dažādās rūpniecības jomās, tostarp ar mākslīgā intelekta palīdzību, kā arī no tā izrietošās dizainparaugu tiesību īpašnieku grūtības efektīvi novērst savu aizsargāto dizainparaugu nelikumīgu kopēšanu, ir lietderīgi noteikt, ka jebkāda datu nesēja vai programmatūras, kurā ieraksta dizainparaugu, radīšana, lejupielāde, kopēšana un pieejamības nodrošināšana nolūkā reproducēt ražojumu, tādējādi veicot pārkāpumu attiecībā uz aizsargāto dizainparaugu, nozīmē, ka ir izmantots dizainparaugs, kura izmantošanai būtu vajadzīga tiesību īpašnieka atļauja.

(28) Lai stiprinātu dizainparaugu aizsardzību un efektīvāk apkarotu viltošanu, saskaņā ar dalībvalstu starptautiskajām saistībām, kas noteiktas Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) regulējumā, jo īpaši Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību (*GATT* 1947) V pantā par tranzīta brīvību, un attiecībā uz ģenēriskajām zālēm – Dohas deklarācijā par *TRIPS* līgumu un sabiedrības veselību, kas tika pieņemta PTO ministru konferencē 2001. gada 14. novembrī, reģistrētu dizainparauga tiesību īpašniekam vajadzētu būt tiesībām liegt trešām personām tirdzniecības apritē ievest ražojumus no trešām valstīm dalībvalstī, kurā dizainparaugs ir reģistrēts, tos nelaižot brīvā apgrozībā attiecīgajā dalībvalstī, ja tiesību īpašnieks nav devis atļauju, dizainparaugs ir identiski iekļauts šajos ražojumos vai izmantots tiem vai ja dizainparaugs tā būtiskajos aspektos nav atšķirams no šādiem ražojumiem.

(29) Reģistrētu dizainparauga tiesību īpašniekiem šādā nolūkā vajadzētu būt atļautam novērst tiesības pārkāpjošo ražojumu ievešanu un šādu ražojumu nonākšanu jebkurā muitas situācijā, tai skaitā jo īpaši tranzītā, pārkraušanā, uzglabāšanā noliktavās, brīvajās zonās, pagaidu uzglabāšanā, ievešanā pārstrādes nolūkā vai pagaidu ievešanā, arī tad, ja šie ražojumi nav paredzēti laišanai attiecīgās dalībvalsts tirgū. Veicot muitas kontroles, muitas dienestiem, tostarp pēc tiesību turētāju lūguma, būtu jāizmanto pilnvaras un procedūras, kas paredzētas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 608/2013 ([6]). Konkrētāk, muitas dienestiem relevantās kontroles būtu jāveic, pamatojoties uz riska analīzes kritērijiem.

(30) Lai vajadzību nodrošināt dizainparaugu tiesību efektīvu īstenošanu saskaņotu ar nepieciešamību izvairīties no brīvas aprites traucējumiem tirdzniecībā ar likumīgiem ražojumiem, dizainparauga tiesību īpašnieka tiesības nebūtu jāīsteno gadījumā, ja procesā, kas ierosināts tiesu iestādē vai citā iestādē, kuras kompetencē ir pieņemt lēmumu pēc būtības par to, vai ir noticis reģistrēto dizainparauga tiesību pārkāpums, ražojumu deklarētājs vai turētājs var pierādīt, ka reģistrēto dizainparauga tiesību īpašniekam nav tiesību aizliegt laist ražojumus tirgū galamērķa valstī.

(31) Ekskluzīvajām tiesībām, ko piešķir reģistrēta dizainparauga tiesības, būtu jāpiemēro atbilstošs ierobežojumu kopums. Papildus privāti veiktām darbībām, darbībām, ko veic nekomerciālos nolūkos, un tām, ko veic eksperimentālos nolūkos, šādā atļauto izmantojumu sarakstā būtu jāiekļauj reproducēšanas darbības, kuru nolūks ir citēt vai izglītot, izmantošana atsaucēs salīdzinošajā reklāmā un izmantošana komentēšanai, kritikai vai parodijai ar noteikumu, ka minētās darbības ir saderīgas ar godīgas tirdzniecības praksi un nepamatoti nekaitē dizainparauga parastai izmantošanai. Dizainparauga izmantošana trešo personu mākslinieciskās izpausmes nolūkā būtu jāuzskata par taisnīgu, ciktāl tā ir saskaņā ar godīgu rūpniecisko un komercdarījumu praksi. Turklāt šī direktīva būtu jāpiemēro tā, lai nodrošinātu, ka tiek pilnībā ievērotas pamattiesības un pamatbrīvības, jo īpaši vārda brīvība.

(32) Dizainparaugu aizsardzības mērķis ir piešķirt ekskluzīvas tiesības uz ražojuma izskatu, nevis monopoltiesības uz pašu ražojumu. Tādu dizainparaugu aizsardzība, kuriem nav praktiskas alternatīvas, faktiski radītu ražojuma monopolu. Šāda aizsardzība būtu tuva dizainparaugu aizsardzības režīma ļaunprātīgai izmantošanai. Ja trešām personām ir atļauts ražot un izplatīt rezerves daļas, konkurence tiek saglabāta. Ja dizainparaugu aizsardzība ir attiecināta arī uz rezerves daļām, šīs trešās personas pārkāpj minētās tiesības, konkurence tiek likvidēta un dizainparauga tiesību turētājam de facto tiek piešķirtas monopoltiesības uz ražojumu.

(33) Atšķirības dalībvalstu tiesību aktos par aizsargātu dizainparaugu izmantošanu kompleksa ražojuma remontam, lai atjaunotu ražojuma sākotnējo izskatu, ja ražojums, kas ietver dizainparaugu vai kuram dizainparaugu izmanto, ir obligāti identiska sastāvdaļa kompleksā ražojumā, tieši ietekmē iekšējā tirgus izveidi un darbību. Šādas atšķirības kropļo konkurenci un tirdzniecību iekšējā tirgū un rada juridisko nenoteiktību. Komisijas 2019. gada 11. decembra paziņojumā "Eiropas zaļais kurss" uzsvērts, ka produktu remontējamība ir ilgtspējīgas ekonomikas pamatā.

(34) Tādēļ, lai gādātu par iekšējā tirgus netraucētu darbību un nodrošinātu godīgu konkurenci, dalībvalstu dizainparaugu aizsardzības tiesību akti ir jātuvina attiecībā uz aizsargātu dizainparaugu izmantošanu kompleksa ražojuma remontam, lai atjaunotu ražojuma sākotnējo izskatu, šādā nolūkā iekļaujot "remontdarbu atrunu", kas ir līdzīga Regulā (EK) Nr. 6/2002 jau ietvertajai un piemērojama ES dizainparaugiem Savienības līmenī, bet nepārprotami attiecas tikai uz kompleksu ražojumu obligāti identiskām sastāvdaļām. Minētās remontdarbu atrunas paredzētais mērķis ir padarīt dizainparaugu tiesības neīstenojamas, ja kompleksa ražojuma sastāvdaļas dizainparaugs tiek

([6]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 608/2013 (2013. gada 12. jūnijs) par muitas darbu intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanā un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1383/2003 (OV L 181, 29.6.2013., 15. lpp.).

izmantots kompleksa ražojuma remontam, lai atjaunotu ražojuma sākotnējo izskatu, tāpēc remontdarbu atrunai vajadzētu būt vienam no šajā direktīvā paredzētajiem līdzekļiem aizsardzībai pret dizainparauga tiesību pārkāpumu. Turklāt nolūkā nodrošināt, ka patērētāji netiek maldināti un ka tiem ir iespēja pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu par konkurējošiem ražojumiem, kurus var izmantot remontam, būtu skaidri jānosaka, ka uz remontdarbu atrunu nevar atsaukties sastāvdaļas ražotājs vai pārdevējs, kurš nav pienācīgi informējis patērētājus par kompleksā ražojuma remontam izmantojamā ražojuma komerciālo izcelsmi un ražotāja identitāti. Minētā detalizētā informācija būtu jāsniedz ar skaidru un redzamu norādi uz ražojuma vai, ja tas nav iespējams, uz tā iepakojuma vai ražojumam pievienotajā dokumentā, un tajā būtu jāiekļauj vismaz preču zīme, ar kādu produkts tiek tirgots, un ražotāja nosaukums.

(35) Nolūkā saglabāt šajā direktīvā paredzētās rezerves daļu pēcpārdošanas tirgus liberalizācijas efektivitāti un saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru ([7]), lai varētu izmantot remontdarbu klauzulā paredzēto atbrīvojumu no dizainparaugu aizsardzības, kompleksa ražojuma sastāvdaļas ražotājam vai pārdevējam ir rūpības pienākums ar atbilstošiem līdzekļiem, jo īpaši līgumiskiem līdzekļiem, nodrošināt, ka pakārtotie lietotāji neplāno attiecīgās sastāvdaļas izmantot citiem mērķiem, nevis remontam, lai atjaunotu kompleksā ražojuma sākotnējo izskatu. Tomēr tam nevajadzētu uzlikt kompleksā ražojuma sastāvdaļas ražotājam vai pārdevējam pienākumu garantēt objektīvi un visos gadījumos, ka sastāvdaļas, ko tie izgatavo vai pārdod, galalietotāji galu galā faktiski izmanto vienīgi remontam, lai atjaunotu minētā kompleksā ražojuma sākotnējo izskatu.

(36) Lai izvairītos no tā, ka dalībvalstu atšķirīgie nosacījumi attiecībā uz iepriekšlietojumu rada viena un tā paša dizainparauga juridiskā spēka atšķirības dažādās dalībvalstīs, ir lietderīgi nodrošināt, ka ikvienai trešai personai, kura var pierādīt, ka pirms dizainparauga pieteikuma iesniegšanas datuma vai, ja prasīta prioritāte, pirms prioritātes datuma, minētā trešā persona labticīgi ir uzsākusi dalībvalstī izmantot dizainparaugu, uz ko attiecas reģistrētu dizainparauga tiesību aizsardzība, bet kas nav kopēts no šā reģistrētā dizainparauga, vai ir šim nolūkam veikušas ievērojamus un faktiskus priekšdarbus, ir piešķiramas tiesības uz šā dizainparauga ierobežotu izmantošanu.

(37) Lai jo īpaši MVU un individuāliem dizainparaugu autoriem atvieglotu ar dizainparaugiem aizsargātu ražojumu tirdzniecību un palielinātu informētību par dizainparaugu reģistrācijas režīmiem, kas pastāv gan Savienības, gan valstu līmenī, dizainparaugu tiesību īpašniekiem un citiem ar viņu piekrišanu vajadzētu būt iespējai izmantot vispārpieņemtu norādi, ko veido simbolsⒹ.

(38) Lai uzlabotu un sekmētu piekļuvi dizainparaugu aizsardzībai un palielinātu juridisko noteiktību un paredzamību, dizainparaugu reģistrācijas procedūrai dalībvalstīs vajadzētu būt efektīvai un pārredzamai, un tajā būtu jāievēro noteikumi, kas ir līdzīgi tiem, kuri piemērojami ES dizainparaugiem.

(39) Ir jānosaka būtiski kopīgi noteikumi par prasībām un tehniskajiem līdzekļiem dizainparaugu atveidojumam jebkādā vizuālās reproducēšanas veidā reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas posmā, ņemot vērā dizainparaugu vizualizācijas tehnisko progresu un Savienības rūpniecības vajadzības saistībā ar jauniem digitāliem dizainparaugiem. Turklāt dalībvalstīm, izmantojot prakses konverģenci, būtu jāizveido saskaņoti standarti.

(40) Efektivitātes palielināšanai ir lietderīgi arī atļaut dizainparauga reģistrācijas pieteikuma iesniedzējiem apvienot vairākus dizainparaugus vienā kombinētā pieteikumā, neparedzot nosacījumu, ka visi ražojumi, kuros dizainparaugus paredzēts iekļaut vai kuriem tos paredzēts izmantot, pieder pie vienas un tās pašas rūpniecisko dizainparaugu starptautiskās klasifikācijas klases ("Lokarno klasifikācija"), kas izveidota ar Lokarno nolīgumu (1968. gads).

(41) Parasta publicēšana pēc dizainparauga reģistrēšanas dažos gadījumos varētu sagraut vai apdraudēt ar dizainparaugu saistītās komercdarbības panākumus. Šādos gadījumos risinājums ir iespēja publicēšanu atlikt. Saskaņotības un lielākas juridiskās noteiktības labad, tādējādi palīdzot uzņēmumiem samazināt dizainparaugu portfeļu pārvaldības izmaksas, publicēšanas atlikšanai visā Savienībā būtu jāpiemēro vieni un tie paši noteikumi.

(42) Lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem un vienāda līmeņa piekļuvi dizainparaugu aizsardzībai visā Savienībā – līdz minimumam samazinot reģistrācijas un citus procesuālos apgrūtinājumus pieteikuma iesniedzējiem – visiem dalībvalstu centrālajiem rūpnieciskā īpašuma birojiem un Beniluksa Intelektuālā

([7]) Tiesas spriedums 2017. gada 20. decembrī, *Acacia Srl / Pneusgarda Srl and Audi AG and Acacia Srl and Rolando D'Amato v Dr. Ing. h.c.F. Porsche AG*; apvienotās lietas C-397/16 un C-435/16, ECLI:EU:C:2017:992.

īpašuma birojam būtu jāierobežo – tāpat kā to Savienības līmenī dara Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs (*EUIPO*) – to izskatīšana pēc būtības pēc savas ierosmes, attiecinot to tikai uz gadījumiem, kad nav reģistrācijas atteikuma pamatu, kas izsmeļoši uzskaitīti šajā direktīvā.

(43) Lai piedāvātu citus līdzekļus dizainparaugu tiesību spēkā neesamības pasludināšanai, būtu jāatļauj dalībvalstīm paredzēt administratīvu spēkā neesamības pasludināšanas procedūru, kas atbilstīgi saskaņota ar procedūru, kura piemērojama reģistrētajiem ES dizainparaugiem.

(44) Vēlams, lai dalībvalstu centrālie rūpnieciskā īpašuma biroji un Beniluksa Intelektuālā īpašuma birojs sadarbotos savā starpā un ar *EUIPO* visās dizainparaugu reģistrācijas un pārvaldības jomās nolūkā veicināt prakses un instrumentu konverģenci, piemēram, kopīgu vai savienotu datubāzu un portālu izveidi un atjaunināšanu konsultēšanās un meklēšanas vajadzībām. Dalībvalstīm būtu arī jānodrošina, ka to centrālie rūpnieciskā īpašuma biroji un Beniluksa Intelektuālā īpašuma birojs sadarbojas savā starpā un ar *EUIPO* visās citās to darbības jomās, kas ir relevantas dizainparaugu aizsardzībai Savienībā.

(45) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus, proti, veicināt un izveidot labi darbojošos iekšējo tirgu un attiecīgā gadījumā veicināt dizainparaugu tiesību reģistrēšanu, pārvaldību un aizsardzību Savienībā izaugsmes un konkurētspējas interesēs, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet to mēroga vai iedarbības dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.

(46) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1725 ([8]) 42. panta 1. punktu ir notikusi apspriešanās ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju.

(47) Pienākumam šo direktīvu transponēt valstu tiesību aktos būtu jāattiecas vienīgi uz tiem noteikumiem, kas ir būtiski grozīti salīdzinājumā ar Direktīvu 98/71/EK. Pienākums transponēt noteikumus, kas nav mainīti, izriet no minētās iepriekšējās direktīvas.

(48) Šai direktīvai nebūtu jāskar dalībvalstu pienākumi attiecībā uz termiņu šīs direktīvas I pielikumā minētās direktīvas transponēšanai valsts tiesību aktos,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

1. NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Darbības joma

1. Šī direktīva attiecas uz:

a) dalībvalstu centrālajos rūpnieciskā īpašuma birojos reģistrētām dizainparaugu tiesībām;

b) Beniluksa Intelektuālā īpašuma birojā reģistrētām dizainparaugu tiesībām;

c) dizainparaugu tiesībām, kas reģistrētas saskaņā ar dalībvalstī spēkā esošiem starptautiskiem līgumiem;

d) šā punkta a), b) un c) apakšpunktā minēto dizainparaugu tiesību pieteikumiem.

2. Šajā direktīvā dizainparauga reģistrācija ietver arī publicēšanu pēc dizainparauga iesniegšanas rūpnieciskā īpašuma birojā dalībvalstī, kurā šāda publikācija rada dizainparauga tiesību pastāvēšanu.

([8]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

1) "birojs" ir attiecīgās dalībvalsts centrālais rūpnieciskā īpašuma birojs vai Beniluksa Intelektuālā īpašuma birojs, kam uzticēta dizainparaugu reģistrēšana;

2) "reģistrs" ir dizainparaugu reģistrs, ko uztur birojs;

3) "dizainparaugs" ir visa ražojuma vai tā daļas izskats, kas radies no paša ražojuma un/vai tā noformējuma iezīmēm, jo īpaši, līniju, apveida, krāsu, formas, tekstūras un/vai materiālu iezīmēm, ietverot minēto iezīmju kustību, pāreju vai jebkāda cita veida animāciju;

4) "ražojums" ir jebkurš rūpniecisks vai amatniecisks darinājums, izņemot datorprogrammas, neatkarīgi no tā, vai tas ir realizēts fiziskā objektā vai tiek īstenots nefiziskā formā, tai skaitā:

   a) iepakojums, priekšmetu komplekti, tādu elementu telpiski salikumi, ar kuriem iecerēts veidot iekšējo vai ārējo vidi, un daļas, kas paredzētas samontēšanai kompleksā ražojumā;

   b) grafiski darbi vai simboli, logotipi, virsmas raksti, tipogrāfijas šrifti un grafiskās lietotājsaskarnes;

5) "komplekss ražojums" ir ražojums, kas sastāv no vairākām sastāvdaļām, kuras var aizstāt, tādējādi ražojumu izjaucot un no jauna samontējot.

2. NODAĻA

DIZAINPARAUGU MATERIĀLO TIESĪBU NORMAS

3. pants

Aizsardzības prasības

1. Dalībvalstis aizsargā dizainparaugus tikai ar attiecīgo dizainparaugu reģistrāciju un piešķir to īpašniekiem ekskluzīvas tiesības saskaņā ar šo direktīvu.

2. Dizainparaugu aizsargā ar dizainparaugu tiesībām, ja tas ir jauns un tam ir individuāla būtība.

3. Dizainparaugu, ko izmanto vai iekļauj ražojumā, kurš ir kompleksa ražojuma sastāvdaļa, uzskata par jaunu un par tādu, kam ir individuāla būtība:

a) ja sastāvdaļa, kad tā ir iekļauta kompleksajā ražojumā, paliek redzama minētā ražojuma parastās izmantošanas laikā; un

b) ciktāl šīs sastāvdaļas redzamās iezīmes pašas par sevi atbilst novitātes un individuālas būtības prasībām.

4. "Parastā izmantošana" 3. punkta a) apakšpunkta nozīmē ir galalietotāja veikta izmantošana, izņemot apkopi, apkalpošanu vai remontu.

4. pants

Novitāte

Dizainparaugu uzskata par jaunu, ja identisks dizainparaugs nav bijis sabiedrībai pieejams pirms reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas datuma vai, ja prasīta prioritāte, pirms prioritātes datuma. Dizainparaugus uzskata par identiskiem, ja to iezīmes atšķiras tikai nebūtiskās detaļās.

5. pants

Individuāla būtība

1. Uzskata, ka dizainparaugam ir individuāla būtība, ja kopējais iespaids, ko tas rada informētam lietotājam, atšķiras no vispārējā iespaida, ko šādam lietotājam rada jebkāds dizainparaugs, kas ir bijis pieejams sabiedrībai pirms reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas datuma vai, ja prasīta prioritāte, pirms prioritātes datuma.

2. Novērtējot individuālo būtību, ņem vērā dizainparauga autora brīvības pakāpi, izveidojot dizainparaugu.

6. pants

Nodošana atklātībā

1. Lai piemērotu 4. un 5. pantu, uzskata, ka dizainparaugs ir darīts pieejams sabiedrībai, ja tas ir publicēts pēc reģistrācijas vai citādi, vai izstādīts, izmantots tirdzniecībā vai citādi nodots atklātībai, izņemot, ja par šiem notikumiem parastā uzņēmējdarbības gaitā praktiski nav varējis uzzināt to personu loks, kas specializējušās attiecīgajā nozarē un darbojas Savienībā, pirms reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas datuma vai, ja prasīta prioritāte, pirms prioritātes datuma. Dizainparaugu tomēr neuzskata par darītu pieejamu sabiedrībai, ja tas vienīgi atklāts trešai personai ar tieši vai netieši izteiktu konfidencialitātes nosacījumu.

2. Nodošanu atklātībai neņem vērā 4. un 5. panta piemērošanai, ja atklātībai nodoto dizainparaugu, kurš ir identisks ar dizainparaugu vai kura radītais kopējais iespaids neatšķiras no dizainparauga, kuram prasa aizsardzību atbilstīgi dalībvalsts reģistrētām dizainparauga tiesībām, ir darījis pieejamu sabiedrībai:

a) dizainparauga autors, dizainparauga autora tiesību pārņēmējs vai trešā persona dizainparauga autora vai dizainparauga autora tiesību pārņēmēja sniegtās informācijas vai veiktās darbības rezultātā; un

b) divpadsmit mēnešu laikā pirms pieteikuma iesniegšanas datuma vai, ja prasīta prioritāte, pirms prioritātes datuma.

3. Šā panta 2. punktu piemēro arī, ja dizainparaugs ir darīts pieejams sabiedrībai ļaunprātīgas rīcības dēļ pret dizainparauga autoru vai dizainparauga autora tiesību pārņēmēju.

7. pants

Dizainparaugi, ko nosaka to tehniskā funkcija, un starpsavienojumu dizainparaugi

1. Dizainparaugu tiesības neattiecas uz ražojuma izskata iezīmēm, ko nosaka tikai ražojuma tehniskā funkcija.

2. Dizainparaugu tiesības neattiecas uz ražojuma izskata iezīmēm, kas ir noteikti jāreproducē precīzā formā un izmēros, lai ražojumu, kurā dizainparaugs ir iekļauts vai kuram tas ir izmantots, mehāniski savienotu ar citu ražojumu vai ievietotu tajā, novietotu ap to vai novietotu pretī citam ražojumam tā, lai abi ražojumi varētu funkcionēt.

3. Neatkarīgi no šā panta 2. punktu, dizainparaugu tiesības atbilstīgi 4. un 5. pantā izklāstītajiem nosacījumiem attiecas uz dizainparaugu, kas kalpo, lai vairākus savstarpēji nomaināmus ražojumus samontētu vai savienotu moduļu sistēmā.

8. pants

Dizainparaugi, kas ir pretrunā ar sabiedrisko kārtību vai morāli

Dizainparaugu tiesības neattiecas uz dizainparaugiem, kas ir pretrunā ar sabiedrisko kārtību vai pieņemtajiem morāles principiem.

9. pants

Aizsardzības joma

1. Dizainparaugu tiesību piešķirtās aizsardzības joma ietver ikvienu dizainparaugu, kas informētam lietotājam neatstāj atšķirīgu vispārējo iespaidu.

2. Novērtējot aizsardzības jomu, ņem vērā dizainparauga autora brīvības pakāpi, izveidojot dizainparaugu.

10. pants

Aizsardzības sākums un termiņš

1. Dizainparauga aizsardzība rodas līdz ar reģistrāciju birojā.

2. Dizainparaugu reģistrē uz pieciem gadiem, skaitot no reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas datuma. Saskaņā ar 32. pantu tiesību īpašnieks reģistrāciju var atjaunot uz vienu vai vairākiem piecu gadu laikposmiem, nepārsniedzot kopējo aizsardzības termiņu, kas ir 25 gadi no reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas datuma.

11. pants

Tiesības uz reģistrēto dizainparaugu

1. Tiesības uz reģistrēto dizainparaugu pieder dizainparauga autoram vai dizainparauga autora tiesību pārņēmējam.

2. Ja dizainparaugu kopīgi ir izveidojušas divas vai vairāk personas, tiesības uz reģistrēto dizainparaugu pieder tām kopīgi.

3. Tomēr tiesības uz reģistrēto dizainparaugu pieder darba devējam, ja dizainparaugu ir izveidojis darbinieks, izpildot savus darba pienākumus vai ievērojot sava darba devēja norādījumus, ja vien starp attiecīgajām pusēm nav citādas vienošanās vai valsts tiesību aktos nav noteikts citādi.

12. pants

Prezumpcija dizainparauga reģistrētā īpašnieka labā

Personu, uz kuras vārda reģistrētas dizainparauga tiesības, vai – pirms reģistrācijas – personu, kuras vārdā iesniegts pieteikums, uzskata par personu, kurai ir tiesības rīkoties visās procedūras stadijās birojā teritorijā, kur tiek prasīta aizsardzība, kā arī jebkādās citās procedūrās.

13. pants

Reģistrācijas atteikuma pamati

1. Dizainparauga reģistrāciju noraida, ja:

a) dizainparaugs nav dizainparaugs 2. panta 3. punkta nozīmē;

b) dizainparaugs ir pretrunā ar sabiedrisko kārtību vai pieņemtajiem morāles principiem kā noteikts 8. pantā; vai

c) dizainparaugā ir nepiemēroti izmantota kāda no zīmēm, kas uzskaitītas Parīzes Konvencijas par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību 6.ter pantā, ja vien kompetentās iestādes nav piekritušas reģistrācijai.

2. Dalībvalstis var paredzēt, ka dizainparauga reģistrācija ir jāatsaka, ja dizainparaugā nepiemēroti izmantoti tādi žetoni, emblēmas un ģerboņi, uz kuriem neattiecas Parīzes Konvencijas 6.ter pants un kam attiecīgajā dalībvalstī piemīt īpašs sabiedrisks nozīmīgums, ja vien kompetentā iestāde nav piekritusi šā dizainparauga reģistrācijai atbilstoši dalībvalsts tiesību aktiem.

3. Dalībvalstis var paredzēt, ka dizainparauga reģistrācija ir jāatsaka, ja tajā pilnīgi vai daļēji reproducēti kultūras mantojumam piederoši valstiski nozīmīgi elementi.

14. pants

Spēkā neesamības pamati

1. Ja dizainparaugs ir reģistrēts, dizainparaugu tiesību spēkā neesamību pasludina jebkurā no šiem gadījumiem:

a) dizainparaugs nav dizainparaugs 2. panta 3. punkta nozīmē;

b) dizainparaugs neatbilst 3. līdz 8. pantā noteiktajām prasībām;

c) dizainparaugs ir reģistrēts, pārkāpjot 13. panta 1. punkta c) apakšpunktu vai 13. panta 2. punktu;

d) ar kompetentās tiesas vai iestādes lēmumu dizainparauga īpašniekam nav uz tām tiesību saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem;

e) dizainparaugs ir konfliktā ar agrāku dizainparaugu, kas ir darīts pieejams sabiedrībai pirms vai pēc pieteikuma iesniegšanas datuma vai, ja prasīta prioritāte, – dizainparauga prioritātes datums, un kas ir aizsargāts no datuma pirms dizainparauga pieteikuma iesniegšanas datuma vai, ja prasīta prioritāte, pirms prioritātes datuma:

i) ar reģistrētu ES dizainparaugu vai ar ES dizainparauga reģistrācijas pieteikumu, ar noteikumu, ka tas ir reģistrēts;

ii) ar attiecīgās dalībvalsts reģistrētām dizainparauga tiesībām vai ar šādu tiesību pieteikumu, ar noteikumu, ka tas ir reģistrēts;

iii) ar dizainparauga tiesībām, kas reģistrētas saskaņā ar attiecīgajā dalībvalstī spēkā esošiem starptautiskiem nolīgumiem, vai ar šādu tiesību pieteikumu, ar noteikumu, ka tas ir reģistrēts;

f) atšķirības zīme ir izmantota vēlākā dizainparaugā un Savienības tiesību akti vai attiecīgās dalībvalsts tiesību akti, kas reglamentē minēto zīmi, piešķir zīmes tiesību īpašniekam tiesības aizliegt šādu izmantošanu;

g) dizainparaugā ir neatļauti izmantots darbs, kas ir aizsargāts saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts autortiesību aktiem.

2. Ja dizainparaugs ir reģistrēts, dalībvalstis var paredzēt, ka dizainparauga tiesības jāpasludina par spēkā neesošām, ja dizainparaugā pilnīgi vai daļēji reproducēti kultūras mantojumam piederoši valstiski nozīmīgi elementi.

3. Uz šā panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā paredzēto spēkā neesamības pamatu var atsaukties:

a) jebkura fiziska vai juridiska persona; vai

b) jebkura grupa vai struktūra, kas izveidota, lai pārstāvētu ražotāju, izgatavotāju, pakalpojumu sniedzēju, tirgotāju vai patērētāju intereses, ja šī grupa vai struktūra var būt puse tiesas procesos savā vārdā saskaņā ar to reglamentējošiem tiesību aktiem.

4. Uz 1. punkta c) apakšpunktā paredzēto spēkā neesamības pamatu var atsaukties tikai persona vai struktūra, ko skar nepiemērotā izmantošana.

5. Uz 1. punkta d) apakšpunktā paredzēto spēkā neesamības pamatu var atsaukties tikai persona, kurai saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem ir piešķirtas dizainparauga tiesības.

6. Uz 1. punkta e), f) un g) apakšpunktā paredzēto spēkā neesamības pamatu var atsaukties tikai:

a) agrāko tiesību pieteikuma iesniedzējs vai īpašnieks;

b) personas, kuras saskaņā ar Savienības tiesību aktiem vai attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem ir tiesīgas izmantot tiesības; vai

c) licenciāts, ko pilnvarojis agrāko tiesību īpašnieks.

7. Reģistrētas dizainparauga tiesības nepasludina par spēkā neesošām, ja 1. punkta e), f) un g) apakšpunktā minēto tiesību pieteikuma iesniedzējs vai īpašnieks, pirms tas iesniedz pieteikumu pasludināšanai par spēkā neesošu vai pretprasību, ir skaidri piekritis dizainparauga reģistrēšanai.

8. Dizainparauga tiesības var pasludināt par spēkā neesošām pat pēc tam, kad tās beigušās, vai pēc atteikšanās no tām.

15. pants

Aizsargājams objekts

Aizsardzību piešķir tām reģistrēta dizainparauga izskata iezīmēm, kas ir redzamas reģistrācijas pieteikumā.

16. pants

Tiesības, ko piešķir dizainparauga tiesības

1. Dizainparauga reģistrācija piešķir tā īpašniekam ekskluzīvas tiesības to izmantot un neļaut trešām personām to izmantot bez viņa piekrišanas.

2. Saskaņā ar 1. punktu jo īpaši var aizliegt:

a) izgatavot, piedāvāt, laist tirgū, vai izmantot ražojumu, kurā dizainparaugs ir iekļauts vai kuram tas ir izmantots;

b) importēt vai eksportēt a) apakšpunktā minēto ražojumu;

c) glabāt a) apakšpunktā minēto ražojumu a) un b) apakšpunktā minētajos nolūkos;

d) izveidot, lejupielādēt, kopēt un kopīgot vai izplatīt citiem jebkādu datu nesēju vai programmatūru, kurā ieraksta dizainparaugu, nolūkā dot iespēju izgatavot a) apakšpunktā minēto ražojumu.

3. Reģistrētu dizainparauga tiesību īpašniekam ir tiesības visām trešām personām aizliegt tirdzniecības apritē dalībvalstī, kurā dizainparaugs ir reģistrēts, no trešām valstīm ievest ražojumus, kuri minētajā dalībvalstī netiek laisti brīvā apgrozībā, ja dizainparaugs ir identiski iekļauts minētajos ražojumos vai izmantots tiem vai ja dizainparaugs tā būtiskajos aspektos nav atšķirams no šādiem ražojumiem un nav dota tiesību īpašnieka atļauja.

Šā punkta pirmajā daļā minētās tiesības zaudē spēku, ja saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 608/2013 uzsāktās dizainparauga pārkāpuma konstatēšanas procedūras laikā ražojumu deklarētājs vai turētājs sniedz pierādījumus, ka reģistrēto dizainparauga tiesību īpašnieks nav tiesīgs aizliegt ražojumu laišanu tirgū galamērķa valstī.

17. pants

Spēkā esamības prezumpcija

1. Pārkāpuma izskatīšanas procedūrā par labu reģistrēto dizainparauga tiesību īpašniekam prezumē, ka ir izpildītas 3. līdz 8. pantā noteiktās prasības attiecībā uz reģistrēto dizainparauga tiesību juridisko spēkā esamību un ka dizainparauga tiesības nav reģistrētas, pārkāpjot 13. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

2. Šā panta 1. punktā minēto spēkā esamības prezumpciju var atspēkot ar jebkādiem attiecīgās dalībvalsts jurisdikcijā pieejamiem procesuāliem līdzekļiem, tostarp pretprasībām.

18. pants

Ar dizainparaugu tiesībām piešķirto tiesību ierobežojumi

1. Tiesības, kas reģistrējot piešķirtas ar dizainparauga tiesībām, neīsteno attiecībā uz:

a) darbībām, ko veic privāti un nekomerciālos nolūkos;

b) darbībām, ko veic eksperimentālos nolūkos;

c) reproducēšanas darbībām nolūkā citēt vai izglītot;

d) darbībām, ko veic, lai identificētu ražojumu vai atsauktos uz to kā uz dizainparauga tiesību īpašnieka ražojumu;

e) darbībām, ko veic komentēšanas, kritikas vai parodijas nolūkā;

f) citā valstī reģistrētu kuģu un gaisa kuģu aprīkojumu, ja tie uz laiku iebrauc attiecīgās dalībvalsts teritorijā;

g) rezerves daļām un piederumiem, kas f) apakšpunktā minēto kuģu un gaisa kuģu remontam importētas attiecīgajā dalībvalstī;

h) šā punkta f) apakšpunktā minēto kuģu un gaisa kuģu remontdarbu veikšanu.

2. Šā panta 1. punkta c), d) un e) apakšpunktu piemēro tikai tad, ja darbības ir saderīgas ar godīgas tirdzniecības praksi un nepamatoti nekaitē dizainparauga parastai izmantošanai, un c) apakšpunktā minētajā gadījumā – ja ir norādīta tā ražojuma izcelsme, kurā dizainparaugs ir iekļauts vai kuram dizainparaugs ir izmantots.

19. pants

Remontdarbu atruna

1. Aizsardzību nepiešķir reģistrētam dizainparaugam, kas ir sastāvdaļa kompleksā ražojumā, no kura izskata ir atkarīgs sastāvdaļas dizainparaugs, un ko 16. panta 1. punkta nozīmē izmanto vienīgi šā kompleksā ražojuma remontam, lai atjaunotu ražojuma sākotnējo izskatu.

2. Uz 1. punktu neatsaucas kompleksa ražojuma sastāvdaļas ražotājs vai pārdevējs, kurš nav ar skaidru un redzamu norādi uz ražojuma vai citā piemērotā veidā pienācīgi informējis patērētājus par kompleksā ražojuma remontam izmantojamā ražojuma komerciālo izcelsmi un ražotāja identitāti, lai patērētāji varētu izdarīt uz informāciju balstītu izvēli starp konkurējošiem ražojumiem, kurus var izmantot remontam.

3. Kompleksa ražojuma sastāvdaļas ražotājam vai pārdevējam nav jāgarantē, ka tā izgatavotās vai pārdotās sastāvdaļas, galalietotāji galu galā izmanto vienīgi remontam, lai atjaunotu kompleksā ražojuma sākotnējo izskatu.

4. Ja 2024. gada 8. decembrī dalībvalsts tiesību akti paredz aizsardzību dizainparaugiem 1. punkta nozīmē, dalībvalsts, atkāpjoties no 1. punkta, turpina līdz 2032. gada 9. decembrim nodrošināt minēto aizsardzību dizainparaugiem, kuru reģistrācija ir pieteikta pirms 2024. gada 8. decembra.

20. pants

Tiesību izsmelšana

Dizainparauga tiesību reģistrācijas piešķirtās tiesības neattiecas uz darbībām, kas saistītas ar ražojumu, kurā dizainparauga tiesību aizsardzības jomā ietverts dizainparaugs ir iekļauts vai kuram to izmanto, ja ražojumu Savienībā ir laidis tirgū dizainparauga tiesību īpašnieks vai tas darīts ar īpašnieka piekrišanu.

21. pants

Iepriekšlietojuma tiesības attiecībā uz reģistrētām dizainparauga tiesībām

1. Iepriekšlietojuma tiesības pastāv visām trešām personām, kuras var pierādīt, ka pirms pieteikuma iesniegšanas datuma vai, ja prasīta prioritāte, pirms prioritātes datuma trešā persona labticīgi ir uzsākusi attiecīgajā dalībvalstī izmantot tādu dizainparaugu, uz ko attiecas reģistrētu dizainparauga tiesību aizsardzība, bet kas nav kopēts no šā reģistrētā dizainparauga, vai ir šim nolūkam veikušas ievērojamus un faktiskus priekšdarbus.

2. Šā panta 1. punktā minētās iepriekšlietojuma tiesības dod trešai pusei tiesības izmantot dizainparaugu tādos nolūkos, kādos tā pirms reģistrētu dizainparauga tiesību pieteikuma iesniegšanas datuma vai prioritātes datuma šo izmantošanu ir uzsākusi vai kādiem tā ir veikusi ievērojamus un faktiskus priekšdarbus.

22. pants

Saistība ar citiem aizsardzības veidiem

Šī direktīva neskar citus Savienības tiesību aktu noteikumus, kas attiecas uz nereģistrētām dizainparauga tiesībām, vai citus Savienības vai attiecīgās dalībvalsts tiesību aktu noteikumus, kas attiecas uz preču zīmēm vai citām atšķirības zīmēm, patentiem un funkcionāliem modeļiem, tipogrāfijas šriftiem, civiltiesisko atbildību vai negodīgu konkurenci.

23. pants

Saistība ar autortiesībām

Dizainparaugam, ko aizsargā dizainparauga tiesības, kuras reģistrētas dalībvalstī vai attiecībā uz dalībvalsti saskaņā ar šo direktīvu, ir arī tiesības uz aizsardzību ar autortiesībām, sākot ar dienu, kurā dizainparaugs ir radīts vai jebkādā formā fiksēts, ar noteikumu, ka ir izpildītas autortiesību aktu prasības.

24. pants

Reģistrācijas simbols

Par to, ka dizainparaugs ir reģistrēts, reģistrētu dizainparauga tiesību īpašnieks sabiedrību var informēt, uz ražojuma, kurā dizainparaugs ir iekļauts vai kuram tas ir izmantots, attēlojot aplī ietvertu burtu D Ⓓ. Šādam dizainparauga paziņojumam var pievienot dizainparauga reģistrācijas numuru vai hipersaiti uz dizainparauga ierakstu reģistrā.

3. NODAĻA

PROCEDŪRAS

25. pants

Pieteikuma prasības

1. Dizainparauga reģistrācijas pieteikums ietver vismaz visu šādu informāciju:

a) reģistrācijas lūgumu;

b) informāciju, kas identificē pieteikuma iesniedzēju;

c) pietiekoši skaidru dizainparauga atveidojumu, kas ļauj noteikt priekšmetu, attiecībā uz kuru tiek prasīta aizsardzība;

d) norādi uz tiem ražojumiem, kuros dizainparaugu paredzēts iekļaut vai izmantot.

2. Par dizainparauga reģistrācijas pieteikumu maksā nodevu, ko nosaka attiecīgā dalībvalsts.

3. Šā panta 1. punkta d) apakšpunktā minētā norāde uz ražojumiem neietekmē dizainparauga aizsardzības jomu. Tas attiecas arī uz aprakstu un uz jebkādām tajā ietvertām mutiskām atrunām, kurās izskaidrots dizainparauga atveidojums, ja šādu aprakstu ir paredzējusi dalībvalsts.

26. pants

Dizainparauga atveidojums

1. Dizainparaugu atveido ar jebkāda veida vizuālu reprodukciju, melnbaltu vai krāsainu. Reprodukcija var būt statiska, dinamiska vai animēta, un to izpilda ar jebkādiem piemērotiem līdzekļiem, izmantojot vispārpieejamu tehnoloģiju, arī rasējumus, fotoattēlus, videomateriālus, datorattēlveidošanu vai modelēšanu.

2. Reprodukcija vienā vai vairākos skatos parāda visus tā dizainparauga aspektus, kura aizsardzība tiek lūgta. Turklāt, lai detalizētāk attēlotu konkrētas dizainparauga iezīmes, var ietvert cita veida skatus.

3. Ja atveidojums satur dažādas dizainparauga reprodukcijas vai ietver vairāk nekā vienu skatu, tiem jābūt savstarpēji saderīgiem, un reģistrācijas priekšmetu nosaka, kombinēti ņemot vērā visas šo skatu vai reprodukciju vizuālās iezīmes.

4. Dizainparaugu atveido vienu pašu, izslēdzot jebkuru citu elementu.

5. Elementus, kuru aizsardzība netiek lūgta, norāda ar vizuālu disklamāciju. Jebkuru šādu vizuālu disklamāciju izmanto konsekventi.

6. Dalībvalstu centrālie rūpnieciskā īpašuma biroji un Beniluksa Intelektuālā īpašuma birojs sadarbojas savā starpā un ar Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroju, lai izveidotu kopīgus standartus, kas piemērojami dizainparauga atveidojuma prasībām un līdzekļiem, jo īpaši attiecībā uz izmantojamo skatu veidiem un skaitu, pieņemamo vizuālo disklamāciju veidiem, kā arī dizainparaugu reproducēšanai, glabāšanai un sistematizēšanai izmantoto līdzekļu tehniskajām specifikācijām, piemēram, attiecīgo elektronisko datņu formātiem un lielumu.

27. pants

Kombinēti pieteikumi

Vairākus dizainparaugus var apvienot vienā kombinētā dizainparaugu reģistrācijas pieteikumā. Minētajai iespējai nepiemēro nosacījumu, ka ražojumi, kuros dizainparaugus paredzēts iekļaut vai kuriem tos paredzēts izmantot, visi pieder vienai un tai pašai klasei Lokarno klasifikācijā.

28. pants

Pieteikuma iesniegšanas datums

1. Dizainparauga pieteikuma iesniegšanas datums ir datums, kurā pieteikuma iesniedzējs birojā iesniedz dokumentus, kas satur 25. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā norādīto informāciju.

2. Neskarot šā panta 1. punktu, pieteikuma iesniegšanas datumu var noteikt, ja trūkst viena vai vairāku 26. pantā prasīto elementu, ar noteikumu, ka dizainparauga atveidojums kopumā ir pietiekami skaidrs 25. panta 1. punkta c) apakšpunkta nozīmē.

3. Dalībvalstis papildus var paredzēt, ka pieteikuma iesniegšanas datums tiek noteikts ar noteikumu, ka ir samaksāta 25. panta 2. punktā minētā nodeva.

29. pants

Izskatīšanas pēc būtības darbības joma

Biroji, veicot izskatīšanu, pārbauda tikai to, vai dizainparaugs, par kuru ir iesniegts pieteikums, atbilst reģistrācijas prasībām, ja nav 13. pantā minētā būtiskā reģistrācijas atteikuma pamatojuma.

30. pants

Publicēšanas atlikšana

1. Iesniedzot pieteikumu, reģistrēta dizainparauga pieteikuma iesniedzējs var lūgt atlikt reģistrētā dizainparauga publicēšanu uz laiku līdz 30 mēnešiem no pieteikuma iesniegšanas datuma vai, ja tiek prasīta prioritāte, no prioritātes datuma.

2. Kad dizainparaugs ir reģistrēts, ne dizainparauga atveidojums, ne ar pieteikumu saistītais dosjē nav pieejams publiskai apskatei, ņemot vērā valsts tiesību aktu noteikumus, kas aizsargā trešo personu leģitīmās intereses.

3. Publicē norādi par reģistrētā dizainparauga publicēšanas atlikšanu.

4. Pēc publicēšanas atlikšanas perioda beigām vai agrākā datumā, ja tiesību īpašnieks to lūdz, birojs dara publiski pieejamus visus ierakstus reģistrā un ar pieteikumu saistīto dosjē, kā arī publicē reģistrēto dizainparaugu.

5. Tiesību īpašnieks var liegt 4. punktā minēto reģistrētā dizainparauga publicēšanu“ iesniedzot pieprasījumu par atteikšanos no reģistrētā dizainparauga.

6. Atkāpjoties no 4. un 5. punkta, dalībvalstis var paredzēt, ka birojs publicē reģistrēto dizainparaugu tikai pēc tiesību īpašnieka pieprasījuma. Ja dalībvalsts paredz publicēšanas nodevas samaksu, minētās nodevas samaksas saņemšanu var uzskatīt par tādu pieprasījumu.

31. pants

Spēkā neesamības pasludināšanas procedūra

1. Neskarot pušu tiesības iesniegt pārsūdzību tiesās, dalībvalstis savos birojos var nodrošināt efektīvu un ātru administratīvu procedūru reģistrētu dizainparauga tiesību spēkā neesamības pasludināšanai.

2. Administratīvā spēkā neesamības procedūra, kas minēta 1. punktā, nodrošina, ka dizainparauga tiesību spēkā neesamību pasludina vismaz ar šādu pamatojumu:

a) dizainparaugu nedrīkstēja reģistrēt, jo tas neatbilst 2. panta 3. punktā noteiktajai definīcijai vai 3. līdz 8. pantā noteiktajām prasībām;

b) dizainparaugu nedrīkstēja reģistrēt, jo tas pārkāpj 13. panta 1. punkta c) apakšpunktu;

c) dizainparaugu nedrīkstēja reģistrēt, jo pastāv agrāks dizainparaugs 14. panta 1. punkta e) apakšpunkta nozīmē.

3. Šā panta 1. punktā minētā administratīvā procedūra nodrošina, ka spēkā neesamības pasludināšanas pieteikumu ir tiesīgas iesniegt šādas personas:

a) šā panta 2. punkta a) apakšpunkta gadījumā – 14. panta 3. punktā minētās personas, grupas vai struktūras;

b) šā panta 2. punkta b) apakšpunkta gadījumā – 14. panta 4. punktā minētā persona vai struktūra;

c) šā panta 2. punkta c) apakšpunkta gadījumā – vismaz 14. panta 6. punkta a) un b) apakšpunktā minētās personas.

32. pants

Atjaunošana

1. Dizainparauga reģistrāciju atjauno pēc reģistrētu dizainparauga tiesību īpašnieka vai jebkuras tādas personas, kurai saskaņā ar tiesību aktiem vai līgumu ir atļauts pieprasīt atjaunošanu, iesnieguma, ar noteikumu, ka ir samaksāta atjaunošanas nodeva. Dalībvalstis var paredzēt, ka atjaunošanas nodevas maksājuma saņemšana uzskatāma par šādu iesniegumu.

2. Birojs vismaz sešus mēnešus pirms reģistrācijas termiņa beigām informē reģistrēto dizainparauga tiesību īpašnieku par šā termiņa beigšanos. Birojs netiek uzskatīts par atbildīgu, ja tas nav sniedzis šādu informāciju, un šāda informācijas nesniegšana neietekmē reģistrācijas termiņa beigas.

3. Iesniegumu par reģistrācijas atjaunošanu iesniedz un atjaunošanas nodevu samaksā laikposmā, kas ir vismaz seši mēneši tieši pirms reģistrācijas beigšanās.

Ja tas nav izdarīts, iesniegumu var iesniegt turpmākā sešu mēnešu laikposmā uzreiz pēc reģistrācijas vai tās vēlākas atjaunošanas termiņa beigām. Reģistrācijas atjaunošanas nodevu un papildnodevu samaksā minētajā turpmākajā laikposmā.

4. Ja kombinētās reģistrācijas gadījumā ar samaksātajām atjaunošanas nodevām nepietiek, lai apmaksātu visus dizainparaugus, uz kuriem attiecas iesniegums par reģistrācijas atjaunošanu, reģistrāciju atjauno attiecībā uz tiem dizainparaugiem, kurus skaidri paredzēts segt ar samaksāto summu.

5. Atjaunošana stājas spēkā nākamajā dienā pēc datuma, kad beidzas esošās reģistrācijas termiņš. Atjaunošanu reģistrē reģistrā.

33. pants

Saziņa ar biroju

Procedūras dalībnieki vai attiecīgā gadījumā to pārstāvji norāda oficiālu adresi, kas izmantojama visai oficiālajai saziņai ar biroju. Dalībvalstīm ir tiesības pieprasīt, lai šāda oficiālā adrese būtu Eiropas Ekonomikas zonā.

4. NODAĻA

ADMINISTRATĪVĀ SADARBĪBA

34. pants

Sadarbība dizainparaugu reģistrācijas, administrēšanas un spēkā neesamības jomā

Biroji brīvprātīgi efektīvi sadarbojas savā starpā un ar Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroju, lai veicinātu prakses un instrumentu konverģenci saistībā ar dizainparaugu izskatīšanu, reģistrāciju un spēkā neesamību.

35. pants

Sadarbība citās jomās

Biroji brīvprātīgi efektīvi sadarbojas savā starpā un ar Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroju visās citās savas darbības jomās, kas nav minētas 34. pantā un kas ir būtiskas dizainparaugu aizsardzībai Savienībā.

5. NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

36. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai līdz 2027. gada 9. decembrim izpildītu 2., 3. un 6. panta, 10. līdz 19. panta, 21. panta, 23. līdz 30. panta un 32. un 33. panta prasības. Dalībvalstis nekavējoties dara Komisijai zināmu minēto noteikumu tekstu.

Kad dalībvalstis minētos noteikumus pieņem, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Tajos ietver arī paziņojumu, ka atsauces esošajos normatīvajos un administratīvajos aktos uz direktīvu, kas atcelta ar šo direktīvu, uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce un kā formulējams minētais paziņojums.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

37. pants

Atcelšana

Direktīvu 98/71/EK atceļ no 2027. gada 9. decembra, neskarot dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņu I pielikumā minētās direktīvas transponēšanai valsts tiesību aktos.

Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu, un tās lasa saskaņā ar II pielikumā ietverto atbilstības tabulu.

38. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Tomēr regulas 4., 5., 7., 8., 9., 20. un 22. pantu piemēro no 2027. gada 9. decembra.

39. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2024. gada 23. oktobrī

Eiropas Parlamenta vārdā –	*Padomes vārdā –*
priekšsēdētāja	*priekšsēdētājs*
R. METSOLA	ZSIGMOND B. P.

I PIELIKUMS

Termiņi transponēšanai valsts tiesību aktos (minēti 37. pantā)

Direktīva	Transponēšanas termiņš
98/71/EK	2001. gada 28. oktobris

II PIELIKUMS

Atbilstības tabula

Direktīva 98/71/EK	Šī direktīva
1. pants, ievadteksts	2. pants, ievadteksts
—	2. panta 1. un 2. punkts
1. panta a) punkts	2. panta 3. punkts
1. panta b) punkts	2. panta 4. punkts
1. panta c) punkts	2. panta 5. punkts
2. pants	1. pants
3. līdz 10. pants	3. līdz 10. pants
—	11. un 12. pants
11. pants	13. un 14. pants
—	15. pants
12. panta 1. punkts	16. panta 1. un 2. punkta a), b) un c) apakšpunkts
—	16. panta 2. punkta d) apakšpunkts
—	16. panta 3. punkts
12. panta 2. punkts	—
—	17. pants
13. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunkts	18. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunkts
—	18. panta 1. punkta d) un e) apakšpunkts
13. panta 2. punkta a), b) un c) apakšpunkts	18. panta 1. punkta f), g) un h) apakšpunkts
—	18. panta 2. punkts
14. pants	—
—	19. pants
15. pants	20. pants
—	21. pants
16. pants	22. pants
17. pants	23. pants
—	24. līdz 35. pants
18. pants	—
19. pants	36. pants
—	37. pants
20. pants	38. pants
21. pants	39. pants
—	I pielikums
—	II pielikums